קסברי רבנן לאו דחקה עולם בקדשים. דהא בעניינא דקדשים כתיב ולאו דכל מלב בחולין ולא בקדשים: ה"ג **אבל דחולין דאסור חלבו אימא לא.** והכי פירושא אבל חולין דקיני אימא לא אסיר חלבו. דאסור חלבו אימא לא כלומר אימא לא אסור חלבו ולשון הפוך היא לשון גרסא ירושלמית: **חלב מוקדשין הוסר מבלנו.** דהא אליה איקרי חלב בכבש מז ומיתמרא בשור ועז: **ור' יהודה סבר כי כתיב נמי כו'** (1) . כדאמרן לעיל מז): **מבלנו דרבנן לא יליפי.** בתמייה: **לאו מגלו ולאו מברא למידין.** דבר מעניינו בין לאו מגלו כגון בעבלא גבי אבר מן החי בפ' (כל הבשר)(1) (חולין קג.) בין לאו מברא כגון הכא מה ברא בקדשים אף לאו בקדשים: **ורבנן סברי לאו מגלו הוא דילפין.** כי התם אבל לאו מברא יליפינן הלכך בחולין כתיב. ואף גזו הספרים משובשים וכולה גרסא ליתא: **ה"ג מ"ר כל חלב וכל דם לא תאכלו ר' יהודה אומר מה דם לוקה שתים אף חלב לוקה שתים רבי יהודה אומר חלב מוקדשין לוקה שלש אמר ליה רב שיזבי לרבא** [1] **בשלמא לר' יהודה היינו** (מ) **דכתיבי קראי** [1] **חקת עולם** [2] **כל חלב** [3] **שור וכשב ועז לא תאכלו** מז [3] **וכל זר לא יאכל** [7] **קדש** מז **הא תלתא לאוין אלא לרבנן מ"ט קסברי לאו דחוקת עולם בקדשים ולאו** [1] **דחלב שור בחולין וצריכי דאי כתב רחמנא בקדשים הוה אמינא קדשים הוא דחמירי דאסור חלבו אבל חולין** [מ] **אימא לא משום הכי כתב רחמנא כל חלב שור ואי כתב כל חלב שור ה"א חלב דחולין הוא דאסור משום דלא הותר מכללו** [מ] **אבל חלב מוקדשין דהותר מכללו ה"א מדהותר** [מ] **בשרן אישתרי נמי חלבן צריכי ורבי יהודה סבר כי כתיב** [1] **חלב שור** (מ) **בעניינא דקדשים כתיב אלא מכלל דרבנן סברי לא ילפינן דבר** [מ] **הלמד מעניינו לא דב"ע [ילפינן] דבר** [מ] **הלמד מעניינו ובהא קמיפלגי רבי יהודה סבר למידין לאו מלאו ולאו מברת ורבנן סברי** [1] **לאו מלאו ילפינן לאו מברת לא ילפינן** [מ] (מ)**(אלא לר' יהודה כל חלב וכל דם לא תאכלו למאי אתא מיבעי ליה להקיש** [מ] **ד)תניא כל חלב וכל דם לא תאכלו** [מ]**מה חלב לוקה שתים אף דם לוקה שתים** [מא]**דברי ר' יהודה וחכ"א אין בו אלא אזהרה אחת** [מב] **ומ"ש חלב דלוקה שתים בלא היקישא דכתב ביה תרי קראי כל חלב וכל דם לא תאכלו כל חלב שור וכשב דם נמי בלאו היקישא נילקי שתים דכתיב ביה תרי לאוין כל חלב וכל דם לא תאכלו** [מג] **4וכל דם לא תאכלו בכל מושבותיכם לעוף ולבהמה אלא אימא מה חלב לוקה** [מד] **שלש אף דם לוקה ג' ומאי שנא חלב דלוקה שלש דכתיב ביה** (מ) **הלין תרי לאוין ולאו דזרות הא תלתא דם נמי** [מה] (מו)**איצטריך ס"ד אמינא הואיל ואיתמעיט דם** [מו] (מז)**מטומאה ליתמעיט מזרות קמ"ל היקישא ואלא לרבנן הקישא למאי אתא מיבעי ליה לכדתניא כל חלב וכל דם לא תאכלו** (מז)**מה חלב מיוחד שחלבו חלוק מבשרו ואין מצטרפין זה עם זה** [מח] **אף דם שדמו חלוק מבשרו** [מט] **8אוציא דם שרצים הואיל דאין דמן חלוק מבשרן מצטרפין והא מהכא נפקא מהתם נפקא** (נ) **5וזה לכם הטמא** (נא)**לימד על דם השרץ** (נב) **והשרץ שמצטרפין זה עם זה אי לאו היקישא ס"ד אמינא ה"מ לטומאה אבל לאכילה אימא לא** [2]**אשמעינן היקישא לאכילה** (נג) **אמר רבינא הילכך דם נחש ובשרו מצטרפין מאי קמ"ל היינו היקישא סד"א** (נד) **שרץ דאיתרבי לטומאה איתרבי לאכילה נחש** [3]**דלא איתרבי לטומאה לא איתרבי לאכילה קמ"ל היקישא כל מילי דאין דמו חלוק מבשרו משמע אמר רבא שלש כריתות האמורות בדם** (נג) **למאי אחת לדם חולין ואחת לדם קדשים ואחת** [7]**לדם התמצית** (נד) **הניחא לר' יהודה** [7]**דתניא דם התמצית באזהרה ר' יהודה אומר בכרת אלא לרבנן ההיא למאי אתא ואפילו לר' יהודה** (נה) **כרת נפקא ליה מן כל דם דתניא רבי יהודה אומר דם מה תלמוד לומר כל דם** (נו) **כ)אין לי אלא דם קדשים שהנפש יוצא בו** (נז) **[שהוא מכפר] דם חולין ודם התמצית מנין ת"ל כל דם אלא אימא אחד לדם חולין ואחד לדם קדשים ואחד לדם כיסוי ואמר רבא** (נח)**חמשה לאוין האמורין בדם למה** (נט) **אחת לדם חולין ואחת לדם קדשים** (נט) **ואחת לדם כיסוי ואחת לדם איברין ואחת לדם התמצית א"ר אילא ה**אכל מעשר דגן ותירוש ויצהר לוקה שלש והא אין לוקין על לאו שבכללות שאני הכא דמייתרי קראי מכדי כתב רחמנא 6ואכלת לפני ה' אלהיך מעשר דגנך תירושך ויצהרך בפנים אין בחוץ לא ל"ל דכתב רחמנא 7לא תוכל לאכול בשעריך מעשר דגנך ותירושך ויצהרך (נט) לחלק אי מההוא ה"א ה"מ בעשה אבל בלאו אימא לא אמטו להכי כתב

תוספות מודה רבי יהודה לענין קרבן. מע"פ דלעיל אמר כ"מ שיש ג' לאוין וכרת אמת מילוק חטאות ביניהן דיש דוקא בג' דברים כגון סך ומפטם אבל בדבר אחד לא אמר מילוק: **דם** נמי לילפי נ'. תימה ל"ל למימר בלאו דזרות בלא"ה משמע דיה דאחד כתיב ביה בהדיא כל דם לא תאכלו בכל מושבותיכם ומן היקישא יש עוד שנים מה חלב לוקה ג' אף דם כו' וא"כ בלא זרות אימא מלמא. ה"מ לענין טומאה. דאמיר דשיעורו בכעדשה אבל לענין אכילה דבחזית אימא לא תימה דאימא הקישא ונגמר טומאה מטומאה מאכילה: **אלא** איבא חד לחולין. ולר' יהודה נמי חד לקדשים ודם התמצית וחד לדם חולין וחד לדם כסוי ובריתא דקתני דם חולין ודם התמצית מנין לאו דוקא דליכוי תרוייהו מחד קרא דכל: **לדם** כיסוי. מיצטריך קרא דלא נימא לא תאכלנו על האדן תשפכנו כמים דמשמע הא אין נשפך אין מייתין עליו קמ"ל:

מ) [ל"ל מלעזר], נ) [לקמן יב: שבת עח.], נא) [לקמן טו:], נב) [ל"ל כי קתני הכי וע' תוס' זבחים לג: ד"ה הכהן בתרומה], נג) [כס"ק מ"ז], נד) כ"מ נמי גלקי ג' לאוין ביה הלין תרין ולאו דזרות, נה) גי' רש"י ממעילה, נו) [גי' העיון בעתר דם ג' רבי אומר מה חלב וכו' ע"ש שהאריך בפי' הסוגיא זו], נז) מעילה ח:, נח) [תוספתא כריתות פ"ב הי"ב זבחים לה.] בפחים סה. חולין עד:, נט) [לקמן כב. ע"ש] [נ"ל לפי שנאמר כי הדם הוא בנפש יכפר], ני) [ע' תוס' בכורות טו. ד"ה רק], נא) [נ"ל], נב) נ"ל בלא הנאה, נג) נ"ל תמורה, נד) נ"ל שרץ, נה) [ויקרא יא], נו) [ויקרא יז], נז) [ויקרא ז], נח) [ויקרא ז], נט) [סס], נ) [סס], נא) [סס], נב) [מסר לפניו לאו אחד אבל המוזהרי העתיק דברי רש"י דהכא ואחד בראיה רק הדם לא תאכלו ועוד חד בראיה לא תאכלנו על האדן תשפכנו כמים הרי ה'], נג) [אחרי פרשה ה] [וביבמות קיד.], נד) מבלן שיך לעמי הבא,

הגהות הב"ח

(א) גמ' בשלמא לרבי יהודה סיינו טעמא דכתיבי ב' קראי: (ב) שם כי כתיב אחד שור נמי בעניינא: (ג) שם דכתיב ביה בחולין תרי לאוין ולאו דזרות בדם נמי כתיב הא מלמא סד"א כל"ל: (ד) שם סד"א דם שרץ דאיתרבי: (ה) שם ואפי' לר' יהודה מן כרת נפקא ליה מן כל דם. נ"ב בתמיה וכי מן כרת מ' דב' כריתות נפקי לא והכי מן כל דם כו': (ו) רש"י ד"ה ור' יהודה סבר כי כתיב נמי כו' וחלב חולין בר' כדאמרן לעיל. נ"ב נ"ל מפסוק כי כל: (ז) ד"ח מ"ש מלב וכו' בלא הקישא כו' דם נמי כתיבי תרי קראי כדלומר אי הוה כתיב:

גליון הש"ם

גמ' וכל זר. ע' זבחים לג ע"ב תד"ה הכהן. ובפנועות כד ע"ב תד"ה וכהי: רש"י ד"ה לאבילה בבזיה. ע' כס"ש בימנות קיד ע"ב ד"ה משום. ובע"ז סט ע"א ברש"י ד"ה אמרינוהי:

מוסף רש"י

שמצטרפין זה עם זה. לכעדשה לטומאה (מעילה יז.). **דם התמצית.** של חולין וזל קדשים, **באזהרה.** בלאו וזלא כרת, דכתיב בם ע"ש בשר דמו בנפשו הוא וגו' עד כל אוכליו יכרת, יצא דם התמצית שאינו דם הנפש (פסחים סה.). **בכרת.** דנפקא ליה מדכתיב דכל דם (חולין עד:). **ר' יהודה אומר דם.** הוה מלי למיכתב, מה תלמוד לומר כל דם ומכתיב וגו' (כריתות כב.).

רבינו גרשום

ואי למאן דמיתי לה בהיקישא ללאו דאמר קרא שם תעלה עולותיך ושם תעשה היינו שחיטה מדכתיב בהדי הדדי ש"מ להיקישא דמקיש שחיטה להעלאה מה העלאה לא ענש אלא א"כ הזהיר כו' כדאמרן והיינו תרי לאוין נמי ופשיטא דמחלקי ואי אמרת הא כתיב לאו בשחיטה דכתיב ולא יובחו עוד את זבחיהם ההוא בזובח בהמה למרקוליס מוקמינן לה: אלא דילמא ב' מיתות ולאו אחד מיבעיא לך אי מחלקן לך מיתות לחטאות ומאי היא אוב וידעוני דכתיב בהו ב' מיתות מות יומתו באבן ירגמו אותם ולאו אחד דכתיב לא ימצא בך וגו' ושואל אוב וידעוני א"ל אין א"ל ר' זירא הא פלוגתא דר' יוחנן וריש לקיש אי מיחלקי אי לא דתנן בסנהדרין בעל אוב וידעוני גבי סקילה וגבי כריתות לא תני ידעוני אבל אוב בלבד ומ"ש דלא תני ידעוני א"ר יוחנן הואיל ושניהם בלאו אחד דלא ימצא נאמרו כיון דאין בהן אלא לאו אחד אינן חולקין להכי תני חד: וניתני ידעוני במתניתין ולא ניתני בעל אוב מאי שנא דתני בעל אוב: קסבר הואיל ובו פתח הכתוב דבכל התורה מקרים בעל אוב לידעוני: וריש לקיש אמר הואיל ואין בו מעשה. בידעוני אלא שמניח עצם ידוע בפיו והוא הענפס מדבר מאליו בלא הקשת שפתיו הלכך לית ביה חילוק הא אי הוה ביה מעשה הוו חולקין אע"ג דלאו אחד: ריש לקיש מ"ט לא אמר כר' יוחנן. כדקאמר ושניהם בלאו אחד נאמרו ושוו בהדדי ולית בהו חילוק: אמר רב פפא. קסבר ריש לקיש דהא חלוקין הן במיתות מות יומתו חלוקין הן לחטאות אי הוי מעשה בידעוני: ור' יוחנן. אמר לך חלוקה דמיתה לא הויא חלוקה בקרבן דחטאת אמאי אתי על לאו. חלוקה דלאו אי הוו בהו תרי לאוין הויא חלוקה לקרבן השתא כיון דלית להו אלא לאו אחד ושני מיתות חלוקה דמיתה לא הויא חלוקה: חלוקה דמיתה לא הויא חלוקה. דמאחר שמת אינו חוזר ומת ולהכי תני לה לתרוייהו דסד"א לא לימות עד דעביד תרוייהו קמ"ל דהי דעביד חייב סקילה: ור' יוחנן מ"ט לא אמר כריש לקיש. דמשום ההוא טעמא

לחם ישנו במנחות דלחם הפנים איקרי מנחה [כ] ומתי הלחם של עצרת דכתיב בהו (במדבר כח) בהקריבכם מנחה חדשה: **שכן איסגנו בעייייהו.** הלכך לא מצית יליפת לה דהא כי אתמרינן מה לקלי דאיתיה בעייניה ליכא למימר כרמל יוכיח: **שכן נתרבו אצל מנחות.** וכי פרכת מה לקלי שכן נתרבה על ידי מנחות ליכא למימר לחם יוכיח: **הפגול ג' מגופי תורה.** דחייבין עליו כרת ולא למדוה הכתוב שיהא בכרת אלא נאמר בקדושים תהיו ואוכליו עונו ישא ועש"ג דכתיב ביה פגול לא כפיגול גמור קמיירי אלא במחשב בשמיטה חוץ למקומו דהכי דרשינן בתורת כהנים [ל] **ובשמיטת קדשים** (זבחים כח:) אם אינו ענין לחוץ לזמנו תנהו ענין לחוץ למקומו וליכא למימר דהאי כרת עליה קאי דכתיב בפגול גמור בגו את אהרן והנפש האוכלת ממנו עונה תשא ודרשינן בתורת כהנים [מ] ממנו עונה תשא ולא מחברו דהיינו חוץ למקומו דכתיב בה מחשבה ולא מחבר דכתיב: **נאמר לאן.** בגו את אהרן בפגול גמור והנפש האוכלת וגו' דכתיב לא יחשב דהיינו פגול גמור חוץ לזמנו: **ונאמר לכן.** גבי נותר בפרשת קדושים תהיו ואוכליו עונו ישא וגו' מה (כאן) [להלן] בקדושים תהיו כרת דכתיב ונכרת: **ולא למדו הכתוב.** לנותר בכרת אלא בגזירה שוה דלא יליפינן דהאי כרת דקדושים תהיו בנותר קמיירי דהא בתר דקדושים תהיו נותר דכתיב ומשמע דעליה קאי אלא משום דאתיא קדש קדש: **כתו מאנוסתו אחד מגופי תורה.** דבשריפה: **אחיה הנה הנה.** כתיב באשתו (ויקרא יח) ערות אשה ובתה לא תגלה דמשמע בתה ממנו ובתה מאחר שיפיה דקרא שארה הנה זמה היא וכתיב (שם) ערות בת בנך או בת בתך ובאנוסה כתיב דהא בת בתו מאשתו נפקא לן מקרא דלעיל ערות אשה ובתה [כ] ובתו לא כתיבא באנוסתו אלא אחיה הנה הנה מאשתו כתיב באנוסתו שארה הנה זמה היא וכתיב באנוסתו כי ערותך הנה [מ] מה התם כתיבא בתו דכתיב

[2] והנפש האוכלת ממנו עונה תשא מה [נ] להלן

כרת [1] אף כאן כרת א"ר סימאי לעולם אל תהי גזירה שוה קלה בעיניך שהרי נותר אחד מגופי תורה [ד] ולא לימדו הכתוב אלא מג"ש מאי היא יליף קדש קדש [פ] ואוכליו עונו ישא כי את קדש ה' חלל וכתיב [3] ושרפת את הנותר באש [צ] כי קדש וגו' אמר אביי לעולם אל תהי ג"ש קלה בעיניך שהרי [ק] כתו מאנוסתו [ר] הן הן גופי תורה ולא לימדה הכתוב אלא מג"ש [ש] דאמר רבא אמר לי ר' יצחק בר אבדימי אתיא הנה הנה לאיסורא אתיא זמה זמה לשרפה אמר רב אשי אל תהי ג"ש קלה בעיניך שהרי נסקלים הן הן גופי תורה ולא לימדה הכתוב אלא מג"ש דתניא [ת] נאמר כאן דמיהם בם ונאמר באוב וידעוני דמיהם בם מה להלן בסקילה אף כאן בסקילה: המפטם את השמן כו': ת"ר [א] המפטם [ב] את השמן ללמוד בו [ג] [או] למוסרו לציבור פטור לסוך חייב והסך ממנו פטור לפי [ד] ישאין חייבין אלא על סיכת שמן המשחה שעשה משה בלבד אמר מר ללמוד בו [או] ע"מ למוסרו לציבור פטור מנלן אתיא [ה] מתכונתו מן במתכונתה דקטרת וכתיב לגבי קטרת [4] לא תעשו [ו] לכם לכם הוא דאסור אבל למוסרו לציבור פטור גבי שמן נמי למוסרו לציבור פטור ותיהדר קטרת [ז] ונילף משמן מה שמן כי מפטם לחציין פטור אף קטרת נמי כי מפטם לחציין פטור אלמה [ח] אמר רבא קטרת [ט] שפטמה לחציין חייב שמן שפטמו לחציין פטור אמר לך רבא גבי שמן כתיב ובמתכונתו לא תעשו כמוהו כמוהו הוא דאסור אבל חציו שפיר דמי גבי קטרת [י] דכתיב והקטרת אשר תעשה כל עשייה דקטרת אפשר דמקטיר פרס שחרית ופרס בין הערבים ת"ר [כ] שמן המשחה מר דרור ה' מאות קדה ה' מאות קנמן בשם ה' מאות וקנה בשם חמשים ומאתים נמצאו כולם אלף ושבעה מאות וחמשים [יא] תנא מניינא קמ"ל תנא הא קא קשיא ליה אימא קנה בשם כקנמן בשם מה קנמן בשם מחציתו בחמשים ומאתים אף קנה בשם מחציתו חמשים ומאתים דהוו להו תרין אלפים ואימא ה"נ אם כן נכתוב קרא קנמן בשם וקנה בשם מחצה ומחצה חמשים ומאתים אמר ליה רב פפא לאביי כשהוא שוקל בהכרע הוא שוקל או עין בעין הוא שוקל אמר ליה רחמנא כתב בד בבד ואת אמרת בהכרע [לא] והאמר רב יהודה הקב"ה יודע [יב] הכרעות אלמא דאית בהו הכרע אלא אמר רב יהודה דקנמן בשם אמאי מייתי מחציתו דחמש מאות חמשים ומאתים בחד זימנא וחמשים ומאתים בחד זימנא כיון דכולהון ה' מאות הויין נייתי ה' מאות בבת אחת ש"מ מדקמייתי לה לקנמן בשם בתרי זימני הכרע אית ביה והקב"ה יודע בהכרעות ומאי בד בבד אמר רבינא [לב] משלקו [יג] העיקרין דברי ר' יהודה א"ל רבי יוסי והלא לסוך העיקרין אינו סיפק [לג] כיצד עושה הביאו העיקרין ושלקום [לד] במים והציף עליהן שמן [לה] המשחה וקלט את הריח וקיפחו אמר לו ר' יהודה וכי

תוספות א"ב לבתוב קרא לא תוכל לאכלם. ולא מצי למימר מדסיר ליה למימר דגבך לחוד דאכל חד וחד איכא פירכא דגן שנתרבה אצל מלה ותירוש בנסכים וילפר מנחות ל"א ומתירוש וילפר לא אתי דגן שכן יש כהן לא ריבוי אצל מזבח אך קשה לדיסתוב דגן ותירוש ולימי הך מיעייהו: **אימא** קלי דמייתר נחייב חדא וכו'. לעיל גבי חלב שור וכבש ועז הוי מצי למיפרך הכי:

מן במתכונתה דקטרת וכתיב לגבי קטרת [4] לא תעשו [ו] לכם לכם הוא דאסור אבל למוסרו לציבור פטור ותיהדר קטרת [ז] ונילף משמן מה שמן כי מפטם לחציין פטור אף קטרת נמי כי מפטם לחציין פטור אלמה [ח] אמר רבא קטרת [ט] שפטמה לחציין חייב שמן שפטמו לחציין פטור אמר לך רבא גבי שמן כתיב ובמתכונתו לא תעשו כמוהו כמוהו הוא דאסור אבל חציו שפיר דמי גבי קטרת [י] דכתיב והקטרת אשר תעשה כל עשייה דקטרת אפשר דמקטיר פרס שחרית ופרס בין הערבים ת"ר [כ] שמן המשחה מר דרור ה' מאות קדה ה' מאות קנמן בשם ה' מאות וקנה בשם חמשים ומאתים נמצאו כולם אלף ושבעה מאות וחמשים [יא] תנא מניינא קמ"ל תנא הא קא קשיא ליה אימא קנה בשם כקנמן בשם מה קנמן בשם מחציתו בחמשים ומאתים אף קנה בשם מחציתו חמשים ומאתים דהוו להו תרין אלפים ואימא ה"נ אם כן נכתוב קרא קנמן בשם וקנה בשם מחצה ומחצה חמשים ומאתים אמר ליה רב פפא לאביי כשהוא שוקל בהכרע הוא שוקל או עין בעין הוא שוקל אמר ליה רחמנא כתב בד בבד ואת אמרת בהכרע [לא] והאמר רב יהודה הקב"ה יודע [יב] הכרעות אלמא דאית בהו הכרע אלא אמר רב יהודה דקנמן בשם אמאי מייתי מחציתו דחמש מאות חמשים ומאתים בחד זימנא וחמשים ומאתים בחד זימנא כיון דכולהון ה' מאות הויין נייתי ה' מאות בבת אחת ש"מ מדקמייתי לה לקנמן בשם בתרי זימני הכרע אית ביה והקב"ה יודע בהכרעות ומאי בד בבד אמר רבינא [לא] משלקו [יג] העיקרין דברי ר' יהודה א"ל רבי יוסי והלא לסוך העיקרין אינו סיפק [לג] כיצד עושה הביאו העיקרין ושלקום [לד] במים והציף עליהן שמן [לה] המשחה וקלט את הריח וקיפחו אמר לו ר' יהודה וכי

[1] אף כאן כרת. [2] אמר רבא שאני מגדף דהואיל ועיקר איסורו היינו במחשבת הלב ומחשבה לא הויא מעשה אבל בעלמא היכא דלא אזלינן בתר מחשבה אמרינן דהקשת שפתיו הוי מעשה: מתיב ר' זירא. יצאו עדים זוממין. (בהי) בריייתא היא בתורת כהנים דקתני אי מה עבודת כוכבים שחייבין עליה מיתת ב"ד. אף אינו מרבה אלא את שחייב מיתת ב"ד את מה אני מרבה כגון מקלל אביו ואמו ומסית ומדיח [ונביא] השקר והעדים זוממין ת"ל ועשה יצאו אלו שאין בהן מעשה הלכך אין בהן חטאת: ואמאי. אין בהן מעשה והא בעדים ע"פ כתי' על פי שנים עדים ונימא דעקימת שפתו הוי מעשה וליחייב חטאת: אמר רבא. שאני עדים זוממין הואיל וישנן בראייה שעיקר עדותן היינו שמעידין שראינו כך וכך ובראייה לית בה מעשה להכי לא ניתנה שגגתן לכפרה דאין בהן מעשה: לחייב על כל אחת ואחת. על כל מין ומין: [3] היינו לאו שבכללות שכולל חלב דשור וכשב ועז: ורבנן סברי אין לוקין. ומיהו חדא מיהא לקי: דמייתרי ליה קראי. לחלק דנכתב קרא כל חלב לא תאכלו והיה הכל במשמע: שפיר קאמרי ליה. רבנן דלמישרי חלב דחיה אתו ולא לחלק: אלא היינו טעמא דר' ישמעאל דקסבר. נכתוב כל חלב שור למעוטי דחיה וכשב ועז הוו בכלל שור דבהמה גינהו כמו שור אלא למאי הילכתא כתבינהו לחלק: הוה אמינא נילף שור משבת כתיב הכא שור וכתיב גבי שבת ושורך וחמורך מה גבי שבת חיה ועוף כיוצא בהן דוכל בהמתך יתירא דאסור לעשות בהן מלאכה בשבת ויש מלאכה בעופות כגון דש באווזין ותרנגולין: אף הכא באכילת חלב חיה ועוף כיוצא בו דחלבה אסור: שפיר קאמרי ליה. קסבר ר' ישמעאל א"כ לכתוב קרא כל חלב כשב בלבד ולא מצית מיגיה ג"ש משבת דלא כתיב תמן כשב ולא עז. הואיל ונתרבה בנסכים. דכתיב ונסכיהם חצי ההין לפר: מה לעז שכן נתרבה אצל עבודת כוכבים בחיבה. דכתיב והקריבה עז בת שנתה מה שאין כן בהנך שור נתרבה אצל עבודת כוכבים בצבור דכתיב ועשו כל העדה פר בן בקר וכו': שכן יש בהן צד רבוי. שור יש לו רוב נסכים שראויין למזבח כשב אליה שלו קריבה למזבח מה שאין כן בעז: שפיר קאמר ליה דמצרך צריכין ולא לחלק אתו: לעולם. כדקאמרינן מעיקרא דא"כ דלא לחלק אתו דחיה אף באיסור חלב ליתא: ושור וכשב ועז לא אתי אלא לחלק: מכלל דרבנן דאמרי דצריכי סברי לא ילפינן דבר מענייני והא היינו אחת מי"ג מדות שהתורה נדרשת: ר' ישמעאל סבר למדין. לאו דכל חלב שור מן לאו דחקת עולם דחוקת עולם ודאי בענינא דקדשים כתב דלפניו ולאחריו אינו מדבר אלא בקדשים אבל האי כל חלב שור לא כתיב בענינא דקדשים כל כך דהא סמיך ליה וחלב נבלה וחלב טרפה דהיינו דחולין וכיון דילפי לאו דכל חלב מהלאו דחקת עולם דכתיב בקדשים (אבל האי כל חלב שור לא כתיב בענינא דקדשים דלית בהו חיה) אפי' כתיב כל חלב לא תאכלו סתמא (דלא) [ולא היה] כתיב שור וכשב ועז לא איכא לספוקי בחלב דחיה דהא ליתא בקדשים: הלכך שור וכשב ועז לחלק למלקות הוא דאתא וחייב על כל אחת ואחת [7] איסורא בעלמא אבל לחלק מלקות לכריתות אכתי לא ידעינן אלא ילפינן לאו דכל חלב ולאו

[ב] נראה דל"ל המפר' כי לית ביה מעשה מ"מ אית ביה חיוב תנאת כדסבירא ליה כו'. [ג] ע"כ שייך לדף ג ע"ב. [ד] נראה דל"ל לוקין על לאו שבכללות והייגו לאו וכו'. [ה] נראה מזה דרבינו היה לו גירסא אחרת כאן דרבנן סברי דלא ילפינן מיתורא רק לאיסורא בעלמא דעובר בג' לאוין אבל לא למלקות.

הגהות הב"ח

(א) גב' ואת אמרת בהכרע אמר ליה והאמר רב יהודה הקב"ה יודע בהכרעות וכו' קנמון בשם אמאי מייתי מחציתו חמש כל"ל ואות ד' נמחק: (ב) רש"י ד"ה נקלין וכו' בס הס"ד ואח"כ מ"ש לשוך המפטם: (ג) ד"ה וסכן וכו' פעמו הס"ד ואח"כ מ"ש שעשה משה דכתיב ואשר יתן:

רבינו גרשום

אין חלוקין דאין בהו מעשה: קסבר. ר' יוחנן מאן תנא מתני' דבריתות ר' עקיבא היא דאמר לא בעינן מעשה דאפי' כי לית ביה מעשה [ב] (לית ביה חילוק חטאת) כדסבירא (ד)ליה במגדף דחייב חטאת אע"ג דלית ביה מעשה כדתרצינן מתני' בשמעתין דלעיל הלילכך טעמא דידי דלית בהו חילוק משום דשניהם בלאו אחד נאמר: ורישא לקיש. אמר לך אנא ודאי כרבנן סבירא לי דבעינן מעשה אלא אפי' מתני' ר' עקיבא כדקאמרת אפי' הכי לא קשיא לי נהי דלא בעי ר' עקיבא מעשה רבה כרבנן מעשה דזוטא מיהא בעי לאפוקי דיעוני דלית ביה אפי' מעשה דזוטא כלל והלכך לא הוי חילוק ובעל אוב לר' עקיבא מאי מעשה דזוטא אית ביה הקשת זרועותיו שמקיש זרועותיו זה בזה ומדבר מבין שחיו ומבין אצילי ידיו ע"י כישוף: ומגדף אית ביה מעשה דזוטא עקימת שפתותיו: קא ס"ד. דהקשת זרועותיו לריש לקיש הוי מעשה דזוטא אפילו מדרבנן מדלא פליגי רבנן בבעל אוב כדפליגי במגדף: מיתיבי וכו' ניתני לרבנן יצא מגדף ובעל אוב דלית בהו מעשה אין הכי נמי דאי בעי למיתני אלא חדא מן תרתי קתני יצא מגדף וה"ה לבעל אוב: וליתני יצא בעל אוב ולא ליתני יצא מגדף: מגדף איצטריך. סד"א הואיל וכתיב כרת דידי' במקום קרבן דכתיב לעיל והיה אם מעיני העדה נשתה לשגגה אימא מדרז ליה רבנן לר' עקיבא דמעשה דזוטא הוי מעשה וליחייב קרבן קמ"ל דלא ולהכי תנא יצא מגדף: עולא אמר בעל אוב דקתני: במתני' דחייב חטאת לדברי הכל במקטיר לשד שיטענו לדבר מבין שחיו דהקטרה היינו מעשה רבה: א"כ. מקטיר לשד היינו ע"ז: אלא. במקטר לשד שלא לשום עבודה אלא על מנת להחברו שיבא אליו ויקברץ לו שדים הרבה שיעש' רצונו: א"כ היינו חובר חבר. שמקבץ כיתות של חיות ושל נחשים ע"י כשוף דאינו אלא בלאו: א"ל אע"ג דמקטיר לשד על מנת להחברו לשום אוב היינו חובר וחובר חבר בלאו גרידא הוא התורה אמרה חובר חבר כגון זה דבעל אוב בסקילה ובשונג חטאת: אחד חובר גדול. שמקבץ כיתות של חיות גדולות: ואחד חובר קטן. שמקבץ חיות קטנות: ואפ' נחשים ועקרבים דחייב על לאו דלא ימצא: אמר אביי אפ' חובר למיצמד זיבורא ועקרבא שידחקו זה את זה ויהרגו זה את זה

אסור: ואי קא אתאן בחרייה. שרוצין להזיקו ומשום הכי מחברן שלא יוזיקוהו שרי: הקשת שפתיו דמגדף לרבנן להוי מעשה ואמאי קא אמרי יצא מגדף: [2] אמר רבא שאני מגדף הואיל ועיקר איסורו היינו במחשבת הלב ומחשבה לא הויא מעשה אבל בעלמא היכא דלא אזלינן בתר מחשבה אמרינן דהקשת שפתיו הוי מעשה: מתיב ר' זירא. יצאו עדים זוממין. (בהי) בריייתא היא בתורת כהנים דקתני אי מה עבודת כוכבים שחייבין עליה מיתת ב"ד. אף אינו מרבה אלא את שחייב מיתת ב"ד את מה אני מרבה כגון מקלל אביו ואמו ומסית ומדיח [ונביא] השקר והעדים זוממין ת"ל ועשה יצאו אלו שאין בהן מעשה הלכך אין בהן חטאת: ואמאי. אין בהן מעשה והא בעדים ע"פ כתי' על פי שנים עדים ונימא דעקימת שפתו הוי מעשה וליחייב חטאת: אמר רבא. שאני עדים זוממין הואיל וישנן בראייה שעיקר עדותן היינו שמעידין שראינו כך וכך ובראייה לית בה מעשה להכי לא ניתנה שגגתן לכפרה דאין בהן מעשה: לחייב על כל אחת ואחת. על כל מין ומין: [3] היינו לאו שבכללות שכולל חלב דשור וכשב ועז: ורבנן סברי אין לוקין. ומיהו חדא מיהא לקי: דמייתרי ליה קראי. לחלק דנכתב קרא כל חלב לא תאכלו והיה הכל במשמע: שפיר קאמרי ליה. רבנן דלמישרי חלב דחיה אתו ולא לחלק: אלא היינו טעמא דר' ישמעאל דקסבר. נכתוב כל חלב שור למעוטי דחיה וכשב ועז הוו בכלל שור דבהמה גינהו כמו שור אלא למאי הילכתא כתבינהו לחלק: הוה אמינא נילף שור משבת כתיב הכא שור וכתיב גבי שבת ושורך וחמורך מה גבי שבת חיה ועוף כיוצא בהן דוכל בהמתך יתירא דאסור לעשות בהן מלאכה בשבת ויש מלאכה בעופות כגון דש באווזין ותרנגולין: אף הכא באכילת חלב חיה ועוף כיוצא בו דחלבה אסור: שפיר קאמרי ליה. קסבר ר' ישמעאל א"כ לכתוב קרא כל חלב כשב בלבד ולא מצית מיגיה ג"ש משבת דלא כתיב תמן כשב ולא עז. הואיל ונתרבה בנסכים. דכתיב ונסכיהם חצי ההין לפר: מה לעז שכן נתרבה אצל עבודת כוכבים בחיבה. דכתיב והקריבה עז בת שנתה מה שאין כן בהנך שור נתרבה אצל עבודת כוכבים בצבור דכתיב ועשו כל העדה פר בן בקר וכו': שכן יש בהן צד רבוי. שור יש לו רוב נסכים שראויין למזבח כשב אליה שלו קריבה למזבח מה שאין כן בעז: שפיר קאמר ליה דמצרך צריכין ולא לחלק אתו: לעולם. כדקאמרינן מעיקרא דא"כ דלא לחלק אתו דחיה אף באיסור חלב ליתא: ושור וכשב ועז לא אתי אלא לחלק: מכלל דרבנן דאמרי דצריכי סברי לא ילפינן דבר מענייני והא היינו אחת מי"ג מדות שהתורה נדרשת: ר' ישמעאל סבר למדין. לאו דכל חלב שור מן לאו דחקת עולם דחוקת עולם ודאי בענינא דקדשים כתב דלפניו ולאחריו אינו מדבר אלא בקדשים אבל האי כל חלב שור לא כתיב בענינא דקדשים כל כך דהא סמיך ליה וחלב נבלה וחלב טרפה דהיינו דחולין וכיון דילפי לאו דכל חלב מהלאו דחקת עולם דכתיב בקדשים (אבל האי כל חלב שור לא כתיב בענינא דקדשים דלית בהו חיה) אפי' כתיב כל חלב לא תאכלו סתמא (דלא) [ולא היה] כתיב שור וכשב ועז לא איכא לספוקי בחלב דחיה דהא ליתא בקדשים: הלכך שור וכשב ועז לחלק למלקות הוא דאתא וחייב על כל אחת ואחת [7] איסורא בעלמא אבל לחלק מלקות לכריתות אכתי לא ידעינן אלא ילפינן לאו דכל חלב ולאו

[ב] נראה דל"ל המפר' כי לית ביה מעשה מ"מ אית ביה חיוב תנאת כדסבירא ליה כו'. [ג] ע"כ שייך לדף ג ע"ב. [ד] נראה דל"ל לוקין על לאו שבכללות והייגו לאו וכו'. [ה] נראה מזה דרבינו היה לו גירסא אחרת כאן דרבנן סברי דלא ילפינן מיתורא רק לאיסורא בעלמא דעובר בג' לאוין אבל לא למלקות.

בז ו מ"י פ"ע מהלכות מאכלות אסורות הל' ג וכפי"ח מהל' מהלכות הל' ג:

בח ב מ"י פ"ז מהלכות ממרים ומוספין הלכה יב:

בט ג מ"י פי"ח מהל' פסולי המקדשין הל' ו:

ל ד מ"י שם הלכה ו:

לא ה מ"י פ"ב מהלכי אישות ביאה הל' ו:

לב ו מ"י פט"ו מהלכות סנהדרין הל' י:

לג ז מ"י פ"ח מהל' כלי המקדש הל' ד:

לד ח מ"י שם הל' ה:

לה ט מ"י פ"ב שם הל' ט:

לו י מ"י פ"ח שם הלכה ד:

לז כ ל מ"י שם הלכה ב:

תורה אור השלם

1. וְאֹכְלָיו עֲוֹנוֹ יִשָּׂא כִּי אֶת קֹדֶשׁ יְיָ חִלֵּל וְנִכְרְתָה הַנֶּפֶשׁ הַהִוא מֵעַמֶּיהָ: ויקרא יט ח

2. וְאִם הָאֵכֹל יֵאָכֵל מִבְּשַׂר זֶבַח שְׁלָמָיו בַּיּוֹם הַשְּׁלִישִׁי לֹא יֵרָצֶה הַמַּקְרִיב אֹתוֹ לֹא יֶחְשַׁב לוֹ פִּגּוּל יִהְיֶה וְהַנֶּפֶשׁ הָאֹכֶלֶת מִמֶּנּוּ עֲוֹנָהּ תִּשָּׂא: ויקרא ז יח

3. וְאִם יִוָּתֵר מִבְּשַׂר הַמִּלֻּאִים וּמִן הַלֶּחֶם עַד הַבֹּקֶר וְשָׂרַפְתָּ אֶת הַנּוֹתָר בָּאֵשׁ לֹא יֵאָכֵל כִּי קֹדֶשׁ הוּא: שמות כט לד

4. וְהַקְּטֹרֶת אֲשֶׁר תַּעֲשֶׂה בְּמַתְכֻנְתָּהּ לֹא תַעֲשׂוּ לָכֶם קֹדֶשׁ תִּהְיֶה לְךָ לַיְיָ: שמות ל לז

מוסף רש"י

אתיא הנה הנה לאיסורא. כתיב בנשואין שארה הנה זימה היא, וכתיב באנוסתו כי ערותך הנה, מה הנה כאמור בנשואין עשה הכתוב בתה כבת בתה וכבת בתה, אף באנוסתו עשה הכתוב בתו בבת בתו וכבת בתו, לשריפה. מאחר שלמדת אנוסה מנשואה ונשואה כתיב זימה היא, כמה דכתיב באנוסה דמי וחזור ולמוד בה שריפה מאיש אשר יקח את אשה ואת אמה זימה היא כאש ישרפו אותו ואותן (חגיגה יא: וכעי"ז בנדרים ג. וסנהדרין נא. עה.). ומן ק"ו לא מייתיה לאין עונשין מן הדין, אבל גזרה שוה הוי כאילו מפורש הוא, דהא לגר דכשר לישא מיכתיב הנה יתיה (סנהדרין נא.). מה להלן בסקילה. דכתיב בתלן ירגמו אותם (סנהדרין סו.). שמן המשחה שעשה משה. דכתיב (שמות ל) שמן משחת קדש יהיה זה לי (המפרש הורדות יא:). העיקרין. אותם שרשים של בשמים שאמורים בפרשה, דכתיב ואתה קח לך בשמים ראש מר דרור וגו' (שם). לסוך העיקרין אינו סיפק. לפי שהשמן לא היה אלא י"ב לוגין ממפרש לקמן והשקרים היו מרובים ואפילו בסיכה היה נגלע בעיקרים כל שכן בשליקה (שם). ושלקום במים. כריסף, שהיו ממגלגלים מן הסמים ושוב לא יהיו בולעים מן השמן כל כך (שם). והציף עליהן. לאחר שהוציאם מן המים כדי שיקלוט השמן מריח הבשמים (שם). וקפחו. ומוציא השמן לגלגל (שם).

שיטה מקובצת

[א] לאכלם מאי לא תוכל לאכול בשעריך מעשר כו' ויצהרך ליחודי: [ב] אכילה אכל חד וחד: [ג] אין לוקין על לאו שבכללות ואע"ג דכולן מפורשין במקרא בהדיא אפ"ה חשיב להו לאו שבכללות משום דא"ע לא נתפרשו שמעינן כולהו שפיר מכלל דלא תוכל לאכול מעשר כו' כדפי' לעיל גבי חלב שור וכשב ועז. תוס': [ד] לחם וכרמל וגלף: [ה] עי' בחדושין: [ו] לחם כקלי: מחייב וכרמל מיחייב כקלי: [ז] שוה דיליף עון עון מנותר דאמר: [ח] תני זבדא בר לוי צ"ע דבפ"ב דזבחים (דף כמ) לא מייתי

[ט] קדש כתיב הכא ואוכליו: [י] עי' בחדושין: [יא] מאנוסתו אחד מגופי תורה: [יב] בו ע"מ למוסרו לצבור צ"ע היכא משכחת לה שהרי לא נעשה ממשה ואילך שום שמן המשחה שהרי הוא קיים לעתיד לבא כדאמרי' לקמן וצ"ל אע"ג דלא צריך אם עשאו למסרו לצבור פטור. תוס': [יג] אתיא ובמתכונתו: [יד] קטרת ותילף אות נ' נמחק: [טו] עי' בחדושין: [טז] מבדבר היה שלקו עם עקרים דברי ר"י: [יז] סיפק אלא כיצד עושה הביאו העיקרין ושראום במים תיכת ושלקום נמחק: [יח] תיבת המשחה נמחק: [יט] פטמו פטור שנאמר ואשר והד"א: [כ] מכריע המקום יודע בהכרעות לשלם שכר המרבה בהכרעות ע"א: [כא] אלא אמר אביי רב יהודה: [כב] העיקרין הבשמים אות ב' נמחק: [כג] טובא שס"ח מנין [אא"ה כן היה הגירסא לפני הכ"מ ובה"ז מחקו כי עיקרין הוי טובא עכ"ה]:

[ל] לעיל ד. וש"נ. [מ] עי' בס' נ"ש שמתק כאן ד"ל יגאי דלא שייך למימר עליו דא"ל יומתן אלא ר' יגאי רבו של ר"י היה אלא נרם אח"כ בני אמר ר' שימאי א"ל יגאי. [נ] זמנים כח:). [ס] מגיגה יח: סנהדרין נא. עה: [ע] יבמות ג.. [פ] [סנהדרין נד. פו.]. [צ] [מוספתא מכות רפ"ג]. [ק] עי' בב"ש. [ר] [לקמן יו: ע"ש]. [ש] [זהורות יא: כל הענין ע"ש]. [ת] נ"א עם העיקרין [עי' בב"ש]. [א] עי' מנחות פ"ב מ"ג ותויו"ט]. [ב] [קדושים פרק א]. [ג] [ע' פרשה ח]. [ד] נ"ל ובתו מאנוסתו לא מחיבת. [ה] [ויקרא יח]. [ו] נ"ל אשר יקח את אשה כו'. [ז] [שמות ל]. [ח] [נ"ל שם"ת]. [ט] [שם].

וכי נם ג' נעשה בו. שאתה מתמיה שאינו ספק אפילו לסוף אהרן ובניו כל ז' ימי המלואים כדמפרש בפ"ק דיומא (דף ה.) שבעת ימים ימלא את ידכם (ויקרא ח) ואיתקש משיחה לריבוי דכתיב בהם וגמלא בהם את ידם (שמות כט): **זה לי לדורותיכם.** שלמת כולהו י"ב לוגין דקיימי לעתיד לבוא: **יהויקים.** היה גדול מיהואחז ב' שנים דכתיב בו (מלכים ב כג) (ה) יהואחז בן עשרים ושלש שנה היה במלכו וג' חדשים מלך וביהויקים כתיב (שם) בן עשרים וחמש שנה היה במלכו נמצא יהויקים גדול מיהואחז ב' שנים כך שנויה בסדר עולם: **בומן שנלנס בישראל.** הוי המלכות ירושה ולא בעי משיחה אבל כי איכא מחלוקת לא ירושה היא ובעי משיחה כדמלכי: **ולא מלכי ישראל.** משבא דוד אבל שאול נמשח: **ומפני מחלוקתו של יורם** (שם) (ו) **נמשח בו'.** דבשלמא מלך בן מלך דבית דוד כי איכא מחלוקת נפקא לן מקראי דהדר למילתיה קמייתא למשיחה אבל מלכי ישראל לא חזו למשיחה כלל: **באפרסמא דביא.** נמשח ולא בשמן המשחה: ה"ג **ואמר** (ז) **רבי יוחנן הוא יהואחז לדקיהו הוא שנוס: והא דרי חשיב ליה.** דהשיב שלישי ורביעי: **דמלך**

שתי שנים אמר מר ואפי' כ"ג בן כ"ג (ח) טעון משיחה מנלן דכתיב (ט) והכהן המשיח (י) תחתיו מבניו נימא קרא והכהן (יא) שתחתיו מבניו מאי המשיח הא קמ"ל (יב) דאפי' מבניו ההוא דמשח הוי כ"ג ואי לא משח לא הוי כ"ג אמר מר אין מושחין מלך בן מלך מנלן אמר רב אחא בר יעקב דכתיב (יג) למען יאריך ימים על ממלכתו הוא ובניו (יד) (כל הימים) ירושה היא ומפני מה משחו את שלמה מפני מחלוקת אדוניה מנלן דכי (טו) אתי מחלוקת בעי משיחה ולא כל דבעי מלכא מורית ליה מלכותא אמר רב פפא אמר קרא (יג) בקרב ישראל בזמן ששלום בישראל תנא אף יהוא בן נמשיך לא נמשח אלא מפני מחלוקת יורם בן אחאב אמאי תיפוק ליה דמלך ראשון הוא חסורי מיחסרא והכי קתני (יד) המלכי בית דוד מושחין מלכי ישראל אין מושחין ואם תאמר מפני מה משחו יהוא בן נמשיך מפני מחלוקת יורם בן אחאב אמר מר מלכי בית דוד מושחין ואין מלכי ישראל מושחין מנלן דכתיב (טו) קום משחהו כי זה הוא זה טעון משיחה ואין אחר טעון משיחה אמר מר מפני מחלוקת יורם ומשום מחלוקת יורם בן אחאב (יז) נמעל בשמן המשחה כדאמר רב פפא (יח) באפרסמא דביא ה"ג באפרסמא דביא ואת יהואחז מפני יהויקים שהיה גדול ממנו שתי שנים ומי קשיש והכתיב (יט) ובני יאשיה הבכור יוחנן והשני יהויקים והשלישי צדקיהו והרביעי שלום וא"ר (יט) יוחנן הוא יוחנן הוא יהואחז הוא צדקיהו הוא שלום אלא לעולם יהויקים קשיש (כ) ואמאי קרי ליה בכור שהוא בכור למלכות ומי מוקמינן זוטא קמי קשישא והכתיב (כא) ואת הממלכה נתן ליהורם כי הוא הבכור ההוא (כב) ממלא מקום אבותיו הוה (כג) אמר מר הוא שלום הוא צדקיה (כד) והא בדרי קחשיב (כה) ומאי קרי ליה שלישי שהוא שלישי לבנים (כו) ומאי קרי ליה רביעי שהוא רביעי למלכות משום דמלך יכניה קמיה בתחלה מלך יהואחז (כז) וסוף מלך יהויקים וסוף מלך יכניה וסוף מלך צדקיה ת"ר (כח) הוא שלום הוא צדקיה ולמה נקרא שמו שלום שהיה (כט) שלם במעשיו דבר אחר שלום ששלם מלכות בית דוד בימיו ומה שמו מתניה שמו שנאמר (ל) וימלך (לא) את מתניה דודו תחתיו ויסב שמו צדקיה דאמר לו יה יצדיק עליך את הדין אם תמרוד בי שנאמר (לב) ויביאהו בבלה וכתיב (לג) וגם במלך נבוכד נאצר (לד) מלך בבל מרד אשר השביעו באלהים (לה) ומי הוה שמן המשחה והתניא (לו) משנגנז ארון נגנז צנצנת המן וצלוחית (לז) שמן המשחה ומקלו של אהרן שקדים ופרחים וארגז ששגרו פלשתים דורון לאלהי ישראל שנאמר (לח) ואת כלי הזהב אשר השיבותם לו אשם תשימו בארגז מצדו ומי גנזו ארון שנאמר (לט) המלך אל הכהנים תנו את ארון הקדש ואמר רבי אלעזר אתיא שם שם אתיא דורות דורות אתיא משמרת משמרת אמר רב פפא באפרסמא דביא ת"ר (מ) מושחין את המלכים כמין נזר (מא) ואת הכהנים (מב) כמין כי אמר רב מנשיה כמין כי יוני תני חדא בתחלה מציק שמן על ראשו ואחר כך נותן לו שמן בין ריסי עיניו ותני אחריתי בתחלה נותן לו שמן בין ריסי עיניו ואחר כך מציק לו שמן על ראשו תנאי היא איכא למאן דאמר משיחה עדיפא ואיכא למאן דאמר יציקה עדיפא מאי טעמא דמ"ד יציקה עדיפא שנאמר (מג) ויצק משמן המשחה על ראש אהרן (מד) ומאן דאמר משיחה עדיפא קסבר שכן נתרבה אצל כלי שרת והכתיב ויצק ולבסוף וימשח ה"ק מה טעם ויצק משום וימשח אותו לקדשו ת"ר (מה) בשמן הטוב (מו) היורד על הראש וגו' כמין שתי טיפין מרגליות היו תלויות לאהרן בזקנו אמר רב כהנא תנא כשהוא מספר עולות ויושבות בעיקרי זקנו ועל דבר זה היה משה רבינו דואג שמא חס ושלום מעלתי בשמן המשחה יצתה בת קול ואמרה (מז) כטל חרמון שיורד על הררי ציון מה טל אין בו מעילה אף שמן שיורד על זקן אהרן אין בו מעילה ועדיין אהרן היה דואג שמא משה לא מעל ואני מעלתי יצתה בת קול ואמרה לו (מח) הנה מה טוב ומה נעים שבת אחים גם יחד מה משה לא מעל אף אתה לא מעלת ת"ר (מט) אין מושחין את המעיין כדי שתימשך מלכותן שנאמ' (נ) ויאמר המלך (נא) (אל בניהו) וגו' והורדתם אותו על (נב) גיחון (וגו') ומשח אותו שם (נג) אמר רב אמי האי מאן דבעי לידע אי (נד) משכא שתא אי לא מייתי שרגא בהלין עשרה יומין דבין ריש שתא ליומא דכיפורי וניתלי בביתא דלא נשיב זיקא אי משיך נהוריה נידע דמסיק שתיה ומאן דבעי נעביד עיסקא ובעי דנידע אי מצלח עיסקא אי לא נירבי תרנגולא אי שמין ושפר נידע דמצלח האי מאן דבעי ניפוק באורחא ובעי דנידע אי הדר לביתיה ניעול ניקום בביתא (נה) דבהתא אם חזי בבואה

תוספות מלבי ישראל אין מושחין. מדוע ומילך דכתיב כיה מיעוט זה טעון משיחה ולא אחר אבל שאול דהוי קודם לכן נמשח: **ממלא** מקום אבותיו הוי. ומע"פ ברש"ש הוא שמא כאותו שעה הוי לדיק:

(ח) בן מלך. בירושלמי דסוטה בפרק משוח מלחמה מפיק מקרא: (ט) מפני מחלוקתו של יתליה: (י) גדול ממנו שתי שנים תיבת מחאיו נמחק: (יא) כהן גדול. עי' תוס' מנחות (ד' נא ע"ב): (יב) מנלן דכתיב והכהן המשיח אשר יהיה תחתיו כו'. ומגופיה דקרא לא מצי לאוכיח דאיכא למימר ה"ק אותו שיהיה נמשח: (יג) קמ"ל ס"א דבעי משיחה לא משח כו': (יד) ובניו מלכות ירושה תיבות כל הימים נמחק: (טו) דכי איכא מחלוקת תיבת אתי נמחק: (יז) אחאב נמעול בשמן: (יח) יוחנן. גרים רש"י ז"ל יוחנן הוא יהואחז צדקיהו הוא שלום: (יט) קשיש אמאי קרי אות ו' נמחק: (כ) הוה יהויקים לא היה ממלא מקום אבותיו: (כא) קחשיב אמאי קרי אות ו' נמחק: (כב) לבנים אמאי קרי אות ו' נמחק: (כג) עי' בחדושין: (כד) שהיה משולם במעשיו ד"א שלום ששלמה מלכות אות ס' נמחק: (כה) ומלך בבל בעל אח: (כו) שנאמר (ירמיה) ר' פסוק יג) ויבא אתו באלה תיבות ויביאהו בבבלה נמחק: (כז) תיבות מלך בבל אתו: (כח) ומלך מלך בבל בעל אח: (כט) ומלך מלך בן מלך: (ל) אמרת ר' יהושע דאמר בהא מסכת בפרק אמרו לו. אמר ר' יהושע שמעתי באוכל מזבח אחד בחמשה המחתין בהעלם אחד חייב על כל אחד [ואחד] משום מעילה סבר המחתין מחלקין: לישנא אחרינא כגון דאכל חלב דהקדש ורבותא קמ"ל דחייב שתים ודלא כר' יהודה דאמר שלש: מחכון עלה ואי רבותא קמ"ל נוקמא כגון דאכל חלב דשור וכשב ועז ור' ישמעאל היא דאמר לוקה שלש והאי דקתני חייב שתים דאכל שתים בלבד דשור וכשב אלא אמאי לא אוקמא כר'. דהא מדה שאינו חייב אלא חטאת אחת אחדלב השתא נמי כר' יהודה כו' אלא דאי אחת משום חלב ואחת משום קודש. והשתא נמי מיתוקמא כר' יהודה ברייתא ובין לרבנן ובין לר' ישמעאל למאי רבותא קמ"ל: אלא אמר ריש לקיש. דבהכי קא מיירי ברייתא כגון דאכלו בב' המחתיין ור' יהושע היא: בשלמא לר' יהודה היינו דכתיב תרי קראי בחלב וקסבר תרייהו בקדשים כתיבי ורבנן סברי חד בחול קא מיירי ולא בקדשים הילכך אינו לוקה אלא שתים אחת משום חלב ואחת משום קודש: וצריכי. חד בחולין חד בקדשים: דאי כתב בקדשים. הוה אמינא חולין לא ילפי מיניה דהיינו טעמא דבקדשים אסור חלב משום דחמירי דאסורן לזרים הילכך חלבו אסור וחייבין עליו אבל חלב חולין דלא חמיר אימא (כלומר) איסורא בעלמא (אימא) דאית ביה אבל חייבין חטאת לא דאיכא כתב כל חלב שור וגו' דגם בחולין לחייבי: דאי כתב. בחולין ולא בקדשים הוה אמינא חלב חולין הוא דאסור משום דלא הותר מכלל איסורו לא לגבוה ולא להדיוט אבל חלב דקדשים דהותר מכללו לגבוה (אלא) לאחר זריקה והותר נמי בשרן דקדשים מכלל איסורן לאחר זריקה אימא מדהותר בשרן הותר חלבן צריכא דאסור: ואמר לן ר' איכא ספרי דכתיב בהו הכי הוה אמינא חולין הוא דאסירן חלבן דלא הותר מכללן כלומר חולין אין בהן היתר מכלל דלעולם מותרין. אבל חלב מוקדשין דהותרו מכללן דבשר עצמו לפני זריקה אסור לאחר זריקה מותר הוה אמינא מדהותר בשרו מכללו כו': ור' יהודה סבר כי כתיב נמי. כל חלב שור בעניגא דקדשים כתיב דהא איירי לעיל בקדשים ודבר למד מענינו ואלא מכלל דלית להו לרבנן דבר למד מענינו אלא דכולי עלמא בעלמא אית להו דבר למד מענינו והכא בהא פליגי ר'

(ט) הוריות יח:, (י) [מנחות פט. הוריות יח: ע"ש], (יא) [ל"ל ממתתיו כ"א בהוריות], (יב) [הגריסא בהוריות הוא שלום הוא לדקיה הוא יוחנן הוא יהואחז], (יג) הוריות יב. יומא נב: תדר"ע פנ"ש], (יד) [הוריות שם ס"ש. מנחות עה. ע"ש], (טו) ל"ל עלו כהרשם יוכל וגו'], (טז) [נפסוק אלן], (יז) הוריות יב., (יח) [נ' בהוריות אבל בעיון ערך הכר ב' אימא דהכנ"ל פירוש חוזקן], (יט) ל"ל נמעל, (כ) [שמות כח].

הגהות הב"ח

(א) גמ' נימא קרא והכהן תחתיו כל"ל ואות ס' נמחק: (ב) שם והא בדרי קחשיב. נ"ב ר"ל דקחשיב ליה לדור בעצמו דכתיב הסני יהויקים והשליטי לדקיה כו' וכן הוא להדיא בהוריות דף י"ב ע"א: (ג) שם בתחלה מלך יהואחז והדור מלך יהויקים והדר מלך יכניה והדר מלך צדקיה: (ד) שם על ראש אהרן וימשוה אותו לקדשו וא"ל בתיבה מיהא: (ה) רש"י ד"ה יהויקים וכו' דכתיב בו בן כ"ג שנה יהואחז במלכו וכו' שתי שנים. נ"ב ולא דקדק בתוס' ג' חדשים:

מוסף רש"י

טעון משיחה. ומי לא משוח בשמן לא הוי כה"ג (המפרש הוריות יא:). מפני מחלוקת. דהיכא דאיכא מחלוקת בני משיחה (שם). על ממלכתו הוא ובניו. משמע יהוסף היא לסם כאדם שמוריש יהוסף לבניו (שם). מודיע ליה מלכותא. אפילו בלא משיחה (שם). דמלך ראשון הוא. ממשפחתו דאיש מלך בן מלך (שם). זה. דתלמוד בית דוד, טעון משיחה, ואין אחר. שאינו ממלכי בית דוד טעון משיחה (שם). בכור למלכות. שמלך ראשון (שם). ממלא מקום אבותיו הוה. לכי מלך אמני הוה לדיק ממלא מקום אבותיו הוה (שם). שלם במעשיו. דלדיק נמור הוה בעל מעשים טובים (שם). ומי הוה שמן המשחה. בימי יהואחז, דקתני דיהואחז נמשח מפני יהויקים (שם ס"ש יב.). תשימו בארגז מצדו. אלמא בני אהרן הוה קאי ומסיע לא שמעינן דעמוד נגנז (יומא נב:). תנו את ארון הקדש. והא הכא קאי, אלא נגנז (שם). אתיא שם שם. דכתיב בארון ועומדתי לך שם ודכתיב אחר מעל הכפורת וגו' וכתיב ונועדתי שמה לבני ישראל, וכתיב בצנצנת המן ומן שמה מלא העומר מן, מה אהרן נגנז אף צנצנת המן נגנז (הוריות שם, ובש"ו יומא שם לגירסת שמה שמה). אתיא דורות דורות. דכתיב בצנצנת המן והנה אותו לבני ה' למשמרת לדורותיכם, וכתיב בשמן המשחה שמן משחת קדש יהיה זה לי לדורותיכם, מה צנצנת המן נגנז אף שמן המשחה נגנז (הוריות שם). אתיא משמרת משמרת. מקום של אהרן אתיא משמרת משמרת, דכתיב ביה למשמרת לפות לבני מרי (יומא שם). אפרסמא דביא. משחו את יהואחז (הוריות שם). כמין נזר. דהלר ליה הולדני בלבנעתיה בכלילא (שם). כמין כי יוני. שמתחיל למשוח בראשו כאילנעו בין ריסי עיניו ומוסך אלנעו על הראש וסולך עד שמגיע לעורף ככף יוני (שם ועי"ש בחסורת הש"ס). בין ריסי עיניו. ושם מוחסים לכהן כמין כף יוני כדפרישנא (שם). ויצק משמן המשחה. והלר וימשח (שם). שכן נתרבה אצל כלי שרת. דכתיב משיחה ולא יציקה (שם). משום וימשוה. דוימשח בכר (שם). כשהוא מספר. כשהיה מדבר עם אחיהם, עולות ויושבות. כדי שלא יתעול (שם). מעלתי בשמן המשחה. שנעגלתי בו כשהלבשתי (שם). ואני מעלתי. שמא נפל עלי מן השמן המקום שאין לחוי למשיחה ומעלתי (שם). והורדתם אותו אל גיחון. אלמא בעי משיחה על המעיין (שם). וניתלי. יתליק (שם). אי משיך נהוריה. שדולק כל זמן שהשמן כתוב (שם). ניבתי תרנגולא. על שם הסוה עיקפא (שם). אי שמין ושפר. שמשמנת ומשבחת (שם). בביתא דהבראי. בית תשוב (שם).

שיטה מקובצת

(ח) לוגין וראה כמה: (ט) בן מלך. בירושלמי דסוטה בפרק משוח מלחמה מפיק מקרא: (ג) מפני מחלוקתו של יתליה: (ד) גדול ממנו שתי שנים תיבת מחאיו נמחק: (ה) כהן גדול. עי' תוס' מנחות (ד' נא ע"ב): (ו) מנלן דכתיב והכהן המשיח אשר יהיה תחתיו כו'. ומגופיה דקרא לא מצי לאוכיח דאיכא למימר ה"ק אותו שיהיה נמשח: (ז) קמ"ל ס"א דבעי משיחה לא משח כו': (ח) ובניו מלכות ירושה תיבות כל הימים נמחק: (ט) דכי איכא מחלוקת תיבת אתי נמחק: (י) אחאב נמעול בשמן: (יא) יוחנן. גרים רש"י ז"ל יוחנן הוא יהואחז צדקיהו הוא שלום: (יב) קשיש אמאי קרי אות ו' נמחק: (יג) הוה יהויקים לא היה ממלא מקום אבותיו: (יד) קחשיב אמאי קרי אות ו' נמחק: (טו) לבנים אמאי קרי אות ו' נמחק: (טז) עי' בחדושין: (יז) שהיה משולם במעשיו ד"א שלום ששלמה מלכות אות ס' נמחק: (יח) ומלך מלך בבל בעל אח: (יט) שנאמר (ירמיה) ר' פסוק יג) ויבא אתו באלה תיבות ויביאהו בבבלה נמחק: (כ) תיבות מלך בבל אתו: (כא) ומלך מלך בן מלך בעל אח: (כב) ומלך מלך בן מלך: (כג) אמרת ר' יהושע דאמר בהא מסכת בפרק אמרו לו. אמר ר' יהושע שמעתי באוכל מזבח אחד בחמשה המחתין בהעלם אחד חייב על כל אחד [ואחד] משום מעילה סבר המחתין מחלקין: לישנא אחרינא כגון דאכל חלב דהקדש ורבותא קמ"ל דחייב שתים ודלא כר' יהודה דאמר שלש: מחכון עלה ואי רבותא קמ"ל נוקמא כגון דאכל חלב דשור וכשב ועז ור' ישמעאל היא דאמר לוקה שלש והאי דקתני חייב שתים דאכל שתים בלבד דשור וכשב אלא אמאי לא אוקמא כר'. דהא מדה שאינו חייב אלא חטאת אחת אחדלב השתא נמי כר' יהודה כו' אלא דאי אחת משום חלב ואחת משום קודש. והשתא נמי מיתוקמא כר' יהודה ברייתא ובין לרבנן ובין לר' ישמעאל למאי רבותא קמ"ל: אלא אמר ריש לקיש. דבהכי קא מיירי ברייתא כגון דאכלו בב' המחתיין ור' יהושע היא: בשלמא לר' יהודה דכתיב תרי קראי בחלב וקסבר תרייהו בקדשים כתיבי ורבנן סברי חד בחול קא מיירי ולא בקדשים הילכך אינו לוקה אלא שתים אחת משום חלב ואחת משום קודש: וצריכי. חד בחולין חד בקדשים: דאי כתב בקדשים. הוה אמינא חולין לא ילפי מיניה דהיינו טעמא דבקדשים אסור חלב משום דחמירי דאסורן לזרים הילכך חלבו אסור וחייבין עליו אבל חלב חולין דלא חמיר אימא (כלומר) איסורא בעלמא (אימא) דאית ביה אבל חייבין חטאת לא דאיכא כתב כל חלב שור וגו' דגם בחולין לחייבי: דאי כתב. בחולין ולא בקדשים הוה אמינא חלב חולין הוא דאסור משום דלא הותר מכלל איסורו לא לגבוה ולא להדיוט אבל חלב דקדשים דהותר מכללו לגבוה (אלא) לאחר זריקה והותר נמי בשרן דקדשים מכלל איסורן לאחר זריקה אימא מדהותר בשרן הותר חלבן צריכא דאסור: ואמר לן ר' איכא ספרי דכתיב בהו הכי הוה אמינא חולין הוא דאסירן חלבן דלא הותר מכללן כלומר חולין אין בהן היתר מכלל דלעולם מותרין. אבל חלב מוקדשין דהותרו מכללן דבשר עצמו לפני זריקה אסור לאחר זריקה מותר הוה אמינא מדהותר בשרו מכללו כו': ור' יהודה סבר כי כתיב נמי. כל חלב שור בעניגא דקדשים כתיב דהא איירי לעיל בקדשים ודבר למד מענינו ואלא מכלל דלית להו לרבנן דבר למד מענינו אלא דכולי עלמא בעלמא אית להו דבר למד מענינו והכא בהא פליגי ר'

(ח) ע"כ שייך לדף ד ע"ב

תורה אור השלם

1. וְאֵל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל תְּדַבֵּר לֵאמֹר שֶׁמֶן מִשְׁחַת קֹדֶשׁ יִהְיֶה זֶה לִי לְדֹרֹתֵיכֶם׃ שמות ל לא
2. וְיִקַּח מֹשֶׁה אֶת שֶׁמֶן הַמִּשְׁחָה וַיִּמְשַׁח אֶת הַמִּשְׁכָּן וְאֶת כָּל אֲשֶׁר בּוֹ וַיְקַדֵּשׁ אֹתָם׃ ויקרא ח י
3. וְהַכֹּהֵן הַמָּשִׁיחַ תַּחְתָּיו מִבָּנָיו יַעֲשֶׂה אֹתָהּ חֹק עוֹלָם לַיְיָ בָּלִיל תֻּקְטָר׃ ויקרא ו טו
4. לְבִלְתִּי רוּם לְבָבוֹ מֵאַחָיו וּלְבִלְתִּי סוּר מִן הַמִּצְוָה יָמִין וּשְׂמֹאול לְמַעַן יַאֲרִיךְ יָמִים עַל מַמְלַכְתּוֹ הוּא וּבָנָיו בְּקֶרֶב יִשְׂרָאֵל׃ דברים יז כ
5. וַיִּשְׁלַח וְרִבְיַאהוּ וְהוּא אַדְמוֹנִי עַם יְפֵה עֵינַיִם וְטוֹב רֹאִי וַיֹּאמֶר יְיָ קוּם מָשְׁחֵהוּ כִּי זֶה הוּא׃ שמואל א טז יב
6. וּבְנֵי יֹאשִׁיָּהוּ הַבְּכוֹר יוֹחָנָן הַשֵּׁנִי יְהוֹיָקִים הַשְּׁלִישִׁי צִדְקִיָּהוּ הָרְבִיעִי שַׁלּוּם׃ דברי הימים א ג טו
7. וַיִּתֵּן לָהֶם אֲבִיהֶם מַתָּנוֹת רַבּוֹת לְכֶסֶף וּלְזָהָב וּלְמִגְדָּנוֹת עִם עָרֵי מִבְצָרוֹת בִּיהוּדָה וְאֶת הַמַּמְלָכָה נָתַן לִיהוֹרָם כִּי הוּא הַבְּכוֹר׃ דברי הימים ב כא ג
8. וַיִּמְלֹךְ מֶלֶךְ בָּבֶל אַחְתָּיו דִּדוֹ תַּחְתָּיו וַיַּסֵּב אֶת שְׁמוֹ צִדְקִיָּהוּ׃ מלכים ב כד יז
9. וּלְתִשׁוּבַת הַשָּׁנָה שָׁלַח הַמֶּלֶךְ נְבוּכַדְנֶאצַּר וַיְבִאֵהוּ בָבֶלָה עִם כְּלֵי חֶמְדַּת בֵּית יְיָ וַיַּמְלֵךְ אֶת צִדְקִיָּהוּ אָחִיו עַל יְהוּדָה וִירוּשָׁלִָם׃ דברי הימים ב לו י
10. וְגַם בַּמֶּלֶךְ נְבוּכַדְנֶאצַּר מָרַד אֲשֶׁר הִשְׁבִּיעוֹ בֵּאלֹהִים וַיֶּקֶשׁ אֶת עָרְפּוֹ וַיְאַמֵּץ אֶת לִבּוֹ מִשּׁוּב אֶל יְיָ אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל׃ דברי הימים ב לו יג
11. וּלְקַחְתָּם אֶת אֲרוֹן יְיָ וּנְתַתֶּם אֹתוֹ אֶל הֶעְגָּלָה וְאֶת כְּלֵי הַזָּהָב אֲשֶׁר הֲשִׁבֹתֶם לוֹ אָשָׁם תָּשִׁימוּ בְאַרְגֵּז מִצִּדוֹ וְשִׁלַּחְתֶּם אוֹתוֹ וְהָלָךְ׃ שמואל א ו ח
12. וַיִּצֹק מִשְׁמַן הַמִּשְׁחָה עַל רֹאשׁ אַהֲרֹן וַיִּמְשַׁח אֹתוֹ לְקַדְּשׁוֹ׃ ויקרא ח יב
13. כְּשֶׁמֶן הַטּוֹב עַל הָרֹאשׁ יָרֵד עַל הַזָּקָן זְקַן אַהֲרֹן שֶׁיָּרַד עַל פִּי מִדּוֹתָיו׃ תהלים קלג ב
14. כְּטַל חֶרְמוֹן שֶׁיֹּרֵד עַל הָרְרֵי צִיּוֹן כִּי שָׁם צִוָּה יְיָ אֶת הַבְּרָכָה חַיִּים עַד הָעוֹלָם׃ תהלים קלג ג
15. שִׁיר הַמַּעֲלוֹת לְדָוִד הִנֵּה מַה טּוֹב וּמַה נָּעִים שֶׁבֶת אַחִים גַּם יָחַד׃ תהלים קלג א
16. וַיֹּאמֶר הַמֶּלֶךְ לָהֶם קְחוּ עִמָּכֶם אֶת עַבְדֵי אֲדֹנֵיכֶם וְהַרְכַּבְתֶּם אֶת שְׁלֹמֹה בְּנִי עַל הַפִּרְדָּה אֲשֶׁר לִי וְהוֹרַדְתֶּם אוֹתוֹ אֶל גִּחוֹן׃ וּמָשַׁח אוֹתוֹ שָׁם צָדוֹק הַכֹּהֵן וְנָתָן הַנָּבִיא לְמֶלֶךְ עַל יִשְׂרָאֵל וּתְקַעְתֶּם בַּשּׁוֹפָר וַאֲמַרְתֶּם יְחִי הַמֶּלֶךְ שְׁלֹמֹה׃ מלכים א א לג-לד

נבואה לבבואה. לא נלע"ז: **ונלו מילתא היא.** דלא ליעביד אינים הכי דלמא הוי סימנא ביש ומצער נפשיה ומיתברע מזליה: **קיא.** לעגא: **רוביא.** מלמן. והני איכא דגדלי מהר ואיכא דמתקי: **קלקי.** אשפות: **ונא על אפדני דפומבדיתא.** שלטון היו כלאמריען בהעור והרוטב (מולין קכז.) פומבדיתא אלוייך אשני אושפיך: **גילדנא סריא.** דג קטן מוסרא כלאמרי' בפ"ק דמועד קטן (דף יא.). כווריא סמוך למיסקריתא מעלי: **מכוחתא דרמי ביפי.** אפילו כותא שהוא משובח וחזק שמשבר את האבן כשאופכין הימנו ע"ג האבן אעפ"כ לא תאכלו הימנו כלאמרי' בפ' אלו עוברין (פסחים מג.). שלשה דברים נאמרו בכותא מעמטעם את הלב כו': **ביפי.** אלא כלאמרגמין אלא ע) כיפא: **ואם בריח בה.** בקטרת של ליבור פטור: **קול.** הנהנה מקול הכנורות ונגלים של כלי שרת: **ומראה.** הנהנה ממראה יפה ע) של היכל: **ריח.** הקטרת: ומשני **ריח.** דקאמר אין בו מעילה לאחר שעלתה תמרתו שנעשה מלוותו וכי קאמר מעל קודש לכן: **תרומת הדשן.** מועלין בה לכתיב ע) ומו דמשמע שם תהא גניזתו: **שם אם העגלה.** שם תהא קבורתה לעולם: **הערופה.** משמע היא אין אחריעא לא: **הלרי.** שרף נטף כלאמרא לקמן שרף [הנוטף] מעלי הקטף ושרף הייט מידי דמנטף מן העץ וקורין גומ"ל: **לפורן.** שחלא ע) דמתרגמין טופרא שחלקה כלפורן: **חלנגה.** גלנג"ל: **שבולת נרד.** חד הוא ובלע"ז שפיג"ל: **קילופה.** בשם וזהו (ש) שמו קנמון: (ע' קנין). סף הכל שס"ח מנין: (ד) **יין קפריסין.** שבא ממקום שמו קפרס. ע"ל בגליון יין קפריסין שעושין מקפלת של אילן הוא שמו קפרס כגון הלף ע והקפרס ע) מ"ר: **בוריס.** שלבון: **לרשינה.** הבא מאותו מקום. ל"ל עשב הנקרא אירב"ה שנוטי"ל שעושין ממנו בוריס שקורין ספוני מפי הרב הגדול: **רוגע.** הקב: **מעלה עשן.** שם עשב: **ליפס הירדן.** ע עשב הגדל על שפת הירדן: **פסלה.** דכתיב כי כל שאור וכל דבש (ויקרא ב): **חייב מיפה.** כי עייל ביוה"כ לכתיב (שם טו) ולא יבא בכל עת אל הקודש וגו' ולא ימות וגו' בזאת יבא אהרן וגו' וכי מעייל קטרת שלא בהלכתה ע ביאה ריקנית היא ומייב מיתה: **רשב"ג.** לפרושי אמא: **ששפן.** מושחין: **ששפא נאה.** ששחוטה היא:

ע) בבואה (ע) לבבואה דבבואה נידע דאתי לביתיה ולאו מילתא היא דילמא חלשא דעתיה ומתרע מזליה ב) אמר אביי השתא דאמרת סימנא מילתא היא א יהא רגיל אינש ב) למיכל ריש שתא קרא ורוביא כרתי סילקא ותמרי א"ל רב משרשיא לבניה כי בעיתו ג) למיזל למוגמר קמיה רבכון גרוסו מעיקרא מתני' והדר עולו קמי רבכון וכי יתביתו קמי רבכון חזו לפומיה דרבכון שנאמר [1]והיו עיניך רואות את מוריך וכי גריסיתו שמעתא גרוסו על ד) מיא דכי היכי דמשכי מיא תמשוך שמעתכון (ש) ג) אקילקי דמתא מחסיא ה) ולא אפדני דפומבדיתא טב גילדנא סריא למיכל מכותחא דרמי כיפי ד) [2]ותתפלל חנה ותאמר עלץ לבי בה' רמה קרני רמה קרני ולא רמה פכי דוד ושלמה שנמשחו בקרן נמשכה מלכותם שאול ויהוא שנמשחו מן הפך לא נמשכה מלכותם: המפטם את הקטרת ת"ר ב) המפטם [3]את הקטרת ללמד בה ו) או למוסרה לציבור פטור להריח בה חייב ז) והמריח בה פטור אלא שמעל ח) ומי איכא מעילה ט) [בריח] י) והאמר ר"ש בן פזי א"ר יהושע ב"ל משום בר קפרא [4]קול ומראה וריח אין בהן משום מעילה ט) ריח אחר שתעלה תמרתו אין בו משום מעילה י) [שהרי] אין לך דבר אחר שנעשה מצותו ומועלין בו אלמה לא והרי [5]תרומת הדשן דנעשית מצותה ומועלין בה משום דהוי תרומת הדשן ובגדי כהונה שני כתובים הבאים באחד ב) וכל שני כתובין הבאין באחד אין מלמדים הניחא לרבנן אלא לר' דוסא מאי איכא למימר ג) דתניא [3]והניחם [6]שם מלמד שטעונין גניזה רבי דוסא אומר כשירין הן לכהן הדיוט ומה תלמוד לומר והניחם שם ד) שלא ישתמש בהן ביום הכפורים אחר ה) משום דהוי תרומת הדשן ועגלה ערופה שני כתובין הבאין באחד וכל שני כתובין הבאין באחד אין מלמדין ו) תרומת הדשן מאי היא דתניא [4]ושמו אצל המזבח מלמד ז) שטעונין גניזה עגלה ערופה מאי היא דתניא ח) [5]וערפו שם את העגלה בנחל י) (מלמד ט) שטעונין גניזה) ולמ"ד שני כתובין הבאים באחד מלמדין הכא ודאי אין מלמדין משום י) דהוי תרי מיעוטי בתרומת הדשן י) כתיב ושמו הדין אין מידי אחרינא לא גבי עגלה ערופה כתיב י) הערופה ערופה אין מידי אחרינא לא ת"ר פיטום הקטרת כ) הצרי והציפורן והחלבנה והלבונה י) משקל ג) שבעי' של שבעים מנה י) מור וקציעה שיבולת נרד וכרכום ג) משקל ששה עשר של ששה עשר מנה הקושט שנים עשר קילופה שלשה וקנמון תשעה בורית כרשינה תשעה קבין י) יין קפריסין סאין תלתא קבין תלתא אם אין לו יין קפריסין מביא חמר חיוריין עתיק י) מלח סדומית רובע י) מעלה עשן כל שהוא ר' נתן אומר אף י) כיפת הירדן כל שהוא ואם נתן בה דבש [6]פסלה כ) [7]חיסר אחת מכל סממניה חייב מיתה ל) רש"א הצרי אינו אלא [8]שרף [הנוטף] מעצי הקטף בורית כרשינה ששפין בה את הציפורן כדי שתהא נאה יין קפריסין ששורין בו את הציפורן כדי שתהא עזה והלא י) מי רגלים יפין לה אלא מ) שאין מכניסין מי רגלים י) למקדש מסייע ליה לר' יוסי בר"ח דאמר [6]קדש היא קדש תהיה לכם ב) כל מעשיה לא יהו אלא בקדש מיתיבי ג) [7]המקדיש נכסיו והיו בה דברים הראויין לקרבנות ד) הציבור ינתנו לאומנין בשכרן הני דברים הראויין מאי נינהו ה) אי בהמה וחיה ו) תנא ליה אי יינות שמנים וסלתות תנא ליה אלא לאו קטרת א"ר אושעיא באותה הניתנת לאומנים בשכרן ז) דתניא מותר הקטרת ח) מה היו עושין בה היו מפרישין ט) (ממנה) שכר האומנין י) ומחללין אותה על מעות האומנין ונותנין אותן לאומנין בשכרן וחוזרים ולוקחין אותה מתרומה חדשה י) מתקיף לה רב יוסף הא בכולהו מותרות תני ב) חוזרין ולוקחין אותה מתרומה חדשה והכא לא תני אלא אמר רב יוסף באחד מסממני ג) הקטרת ת"ר קטרת [2]היתה נעשית שס"ח מנה שס"ה ד) בנגד ימות החמה שלשה מנין יתירין שמהן מכנים כהן גדול מלא חפניו ביום הכיפורים והשאר ניתנת לאומנין בשכרן ה) כדתניא מותר הקטרת מה היו עושין בה מפרישין (ממנה) שכר האומנין ומחללין אותה על מעות האומנין ונותנין אותן לאומנין בשכרן וחוזרין ולוקחין אותה מתרומת ו) הלשכה

תוספות קול. לאו היינו קול לויס אלא מיני זמר דכלי שרת וכן ריח דקטורת והתם איסורא מיהא איכא כלאיתא בפסחים אבל לריחא יין נסך ונבלה הוי פלוגתא דאביי ורבא בפסחים: **כתיב** ב' מיעוטי. תימה בחד מיעוטא נמי סגיא דליכא למילף מאידך דל"ל מיעוטא למה לי: **מלח** סדומית רובע. מפרש ר' משה כהן כלומר דאם אין לו יין קפריסין מביא במקומו ממר מיוחיין ומלא סדומית לשרות בהן הלפורן אבל לא שיעבר מלא בקטורת למ"ד דקטורת אם בעיא מלא וחפילו למ"ד דבעי מלא היינו דוקא בשעת הקטרה דומיא דכל העולין הטעונין מלא ואמר ר' נתן אמי אף כיפת הירדן שאינו לשרות בו את הלפורן: **אם** נתן בה דבש **פסלה.** בתמ"ל דבש אין לי [אלא] דבדיס שאין הדבש יפה לה מנין לרבות הקטורת שהפטמים שהדבש יפה לה כדאיתא בירושלמי אילו היה נותן בה דבש מעגן לא היה כל העולה יכול לעמוד בריחה ת"ל כל דבש: **מסייע** ליה' ר' יוסי ר"ח. כלומר מדלמר שנעשית בעזבה ומיהו אפי' אם היו עושין חוץ לעזבה לא היו שורין במי רגלים קטורת שנקטור לפני ולפנים ביה"כ אלא רגומא נקט ואפי' להכניסו לפנים אסור אפילו מפני הכבוד ובי"ל דהכא אי נהליא ומסייע בפ' התרומה עם שאר נכסים והיינו מיה ועוף: **מפרישין** ממנה כו'. פי' מפריסין מן המותר שהיו משפערין ומכוויים כמה יוותר אותו מותר מחללין על מעות אומני הבנין ומפרש במעילה טעמא מאי ואתם נפקא ליה מקרא דכתיב ועשו לי מקדש ועשו לי מקדש

מלא. (שבועות ט).

מו א טופ"ע ג"ח בי' מקפ: סעיף ה:

מז ב מיי' פ"ב מהל' כלי המקדש הל' י:

מח ג מיי' פ"ה מהל' מעילה הל' טז:

מט ד מיי' פ"ב שם הלכה יד:

נ ה מיי' פ"ח מהל' כלי המקדש הל' ה:

נא ו מיי' פ"ב מהל' כלי המקדש הל' ג:

נב ז ח מיי' שם הל' ח ופ"ה מהל' איסורי מזבח הלכה כ:

נג ט מיי' פ"ב מהל' כלי המקדש הל' ד:

נד י מיי' שם הל' ה:

כ (מיי' שם הל' ו):

נה ל מיי' פ"ה מהל' ערכין הלכה י:

נו מ מיי' פ"ד מהל' שקלים הלכה יב:

נז נ מיי' פ"ב מהל' כלי המקדש הל' ג:

תורה אור השלם

1. וְנָתַן לֻבָּם אֲדֹנָי לֶחֶם צָר וּמַיִם לָחַץ וְלֹא יִכָּנֵף עוֹד מוֹרֶיךָ וְהָיוּ עֵינֶיךָ רֹאוֹת אֶת מוֹרֶיךָ:
ישעיהו ל כ

2. וַתִּתְפַּלֵּל חַנָּה וַתֹּאמַר עָלַץ לִבִּי בַּיְיָ רָמָה קַרְנִי בַּיְיָ רָחַב פִּי עַל אוֹיְבָי כִּי שָׂמַחְתִּי בִּישׁוּעָתֶךָ:
שמואל א ב א

3. וּבָא אַהֲרֹן אֶל אֹהֶל מוֹעֵד וּפָשַׁט אֶת בִּגְדֵי הַבַּד אֲשֶׁר לָבַשׁ בְּבֹאוֹ אֶל הַקֹּדֶשׁ וְהִנִּיחָם שָׁם:
ויקרא טז כג

4. וְלִבְשׁ הַכֹּהֵן מִדּוֹ בַד וּמִכְנְסֵי בַד יִלְבָּשׁ עַל בְּשָׂרוֹ וְהֵרִים אֶת הַדֶּשֶׁן אֲשֶׁר תֹּאכַל הָאֵשׁ אֶת הָעֹלָה עַל הַמִּזְבֵּחַ וְשָׂמוֹ צִדֹּה הַמִּזְבֵּחַ:
ויקרא ו ג

5. וְהוֹרַדְתּוּ וְזָבְחוּ הָעִיר הַהִוא אֶת הָעֶגְלָה אֶל נַחַל אֵיתָן אֲשֶׁר לֹא יֵעָבֵד בּוֹ וְלֹא יִזָּרֵעַ וְעָרְפוּ שָׁם אֶת הָעֶגְלָה בַּנָּחַל:
דברים כא ד

6. עַל בָּשָׂר אָדָם לֹא יִיסָךְ וּבְמִתְכֻּנְתּוֹ לֹא תַעֲשׂוּ כָּמֹהוּ קֹדֶשׁ הוּא קֹדֶשׁ יִהְיֶה לָכֶם:
שמות ל לב

הגהות הב"ח

(א) גמ' אם אמר בנבואה דבנבואה כל"ל ותיבה לבבואה נמחק: (ב) שם ממשון שמעמטון ותיבו אקילקי: (ג) שם מקל של שבעים שנים: (ד) רש"י ד"ה בורית וד"ה כרשינה ל"ל קודם ד"ה יין קפריסין: (ה) ד"ה ל"ג תני וכו' כשעמים מחולין:

גליון הש"ס

רש"י ד"ה יין קפריסין בו' והקפרס. ע' ביצה כה ע"ב תו"ש ולקמ: ד"ה ביפת וכו' עשב הגדל. עי' ב"ק פב ע"ב רש"י ד"ה חייב וכו' ביאה ריקנית. עיין יומא נג ע"א וע"ש:

לעזי רש"י

גומ"א. שָׁרָף.
גלבנ"א [גלבינ"א]. חלבנה.
שפינ"א [איישפ"א]. אזובין.
סאבו"ן [שבו"ן]. סבון.
אירב"ה שנוטי"א [אירב"א שבוניד"א]. עשב סבוני (סבוניה).
ספונ"י. סבון (באטלקית).

שיטה מקובצת

א) לבבואה ס"א בקצת ספרים ישנים (כבואה לכבואה) [בבואה לבבואה] לידע כו': ב) למיכל. ס"א למיחזי בריש שתא: ג) בעיתו למיעל אות ד' נמחק: ד) על גבי נהרא דמיא דכי: ה) מחסיא תיבו ולא: ו) בה ס"א ע"מ למוסרה כו': ז) חייב ואם הריח בה: ח) מעילה בריח והא"ר: ט) מעילה ס"א אמר ר"פ קול ומראה אין בהם משום מעילה כלל וריח לאחר שתעלה: י) שם ס"א מלמד שאסורים ללבשם כה"ג ביה"כ אחר: יא) אחר מאי איכא למימר משום: יב) מתיבת תרומת עד תיבת עגלה ערופה בס"א ליתא: יג) מלמד שטעון גניזה: יד) עי' בחדושין: טו) מלמד שטעון גניזה: יז) משום דכתיבי מיעוטי תיבות דהוי תרי נמחק: יח) כתיב ושמו. גליון כתיב ושמו הערופה וקשה תרי מיעוטי למה לי ובחד מיעוט שלם עי"כ: יט) הערופה היא אין (תיבת ערופה ל"שם) ס"א ונרפו שם את העגלה בנחל הדין אין מידי אחרינא לא: כ) בפ"ק: כא) מור וקציעה שבלת נרד וכרכום ד' אלו של ט"ז (מנה) ט"ז מנה שבלת נרד בלעז אנשיפיקנרד: תוס': כב) בד' בחדושין: כג) מלח סדומית. על כל קרבנך תקריב מלח. תוס': כד) מעלה עשן. כך שמו ולפי שעשנו מתבר ועולה קורא לה הוא מעלה עשן: כה) מלח סדומית. על כל קרבנך תקריב מלח. תוס': כו) מעלה עשן. כך שמו ולפי שעשנו מתבר ועולה קורא לה: כז) בד' בחדושין: כח) מלח סדומית. על כל קרבנך תקריב מלח. תוס': כט) מעלה עשן. כך שמו ולפי שעשנו מתבר ועולה קורא לה: ל) בד' בחדושין: לא) מי רגלים. ממש וגנאי הוא להכניס בעזרה ר"מ עשב שכך שמו ומפני השם שהוא גנאי לא היו לוקחין אותה. תוס': לב) בד' בחדושין: לג) מקום שמו ומפני הכבוד ר"מ: לד) רגלים בעזרה מפני הכבוד מסייע תיבת למקדש נמחק: לה) לקרבנות צבור אות ה' נמחק: לו) אי בהמה. דתנן לעיל מיניה המקדיש נכסיו והיו בהן בהמות זכרים עולות ונקבות זבחי שלמים. תוס': לז) בד' בחדושין: לח) בשכרן כדתנן מותר הקטרת זהו י"א מנין הנשארים בכל שנה פשוטה. תוס': לט) מתקיף לה רב יוסף והא בכולהו מותרות פי' בגמ' מותר הקטרת ותמידין שלא הוצרכו לצבור: מ) בד' בחדושין: מא) כנגד ימות החמה ולא היו עושין כנגד שלשה בשנה לבנה היו מצרפין אותו עד שבא הציבור עכ"ל הרא"ש זצ"ל: מב) בשם וזהו שמו הס"ד ואח"כ מה"ד קנמון תשעה סך אות ש' ותיבת קבין נמחק: מג) מדלא מפקא ליה לברא תיבת מפרש ל"ש: מד) נעשית והכא באותה בשעה בשכרן: מה) השנה מה אות ו' נמחק: מו) על אותו מעות תיבת מותר נמחק:

רבינו גרשום

יהודה סבר למדין לאו כל חלב שור מלאו דחקת עולם וההוא לאו מכרת דמיירי בבהמה דקדשים ומה כרת לחלק על כל בהמה ובהמה אף הני לאיון לחלק הלכך לוקה שלש: ורבנן סברי. כל חלב שור בחולין הוא דכתיב ולאו מלאו לפנין לאיסור בעלמא כדאמר לעיל דהיינו דבר למד מענייני דדמי להו ללאו לא מכרת לא לפנין דלא דמי ליה הלכך לא מצית למילף מיניה לחלק ואינו לוקה אלא שתים. ור' יהודה דמוקים לתרי קראי בקדשים מרבי לחלב חולין מכל חלב שור דשמעינן לר' יהודה דדריש לה במס' זבחים ובין רבנן ובין ר' יהודה כתיב דחלב דחולין נפקא להו מרבוי כי כל אוכל חלב דאפי' למאן דאמר דלא דריש לה כי דריש: ואלא לר' יהודה דמוקים תרייהו בקדשים כל חלב וכל דם כל דם למאי אתא הלכך כתב הכא לומר לך מה חלב בקדשים לוקה שתים אף דם לוקה שתים להכי אקשיה לחלב: מ"ש חלב. דפשיטא ליה דלוקה שתים בלא היקשא כלומר דלא צריך היקשא משום דכתיבי ביה תרי קראי כו': אלא אימא. להכי אתא היקשא דסד"א הואיל ואיתמעיט (בסימן) מטומאה דנרסינן בסופי' דכל חלב וכל דם וגו' וחכ"א אינו אלא באזהרה בלאו אחד אלא לרבנן היקשא למאי אתא מיתבעי ליה כו': אמר רבינא. הואיל וכך דאמרת שאין דמו חלוק מבשרו אחת משום חלב היקשא למאי אתא: לכדתניא דאמר מה חלב מיוחד שחלבו חלוק מבשרו שהחלב אסור ובשר מותר ואינו מצטרף זה עם זה שאם אכל חצי זית חלב וחצי זית בשר אין מצטרפין זה עם זה דכל איסורין שבתורה: מלה מדומית רובע. מפרש ר' משה כהן כלומר דאם אין לו יין קפריסין מביא במקומו ממר מיוחיין ומלא סדומית לשרות בהן הלפורן אבל לא שיעבר מלא בקטורת למ"ד דקטורת אם בעיא מלא ואפילו למ"ד דבעי מלא היינו דוקא בשעת הקטרה דומיא דכל העולין הטעונין מלא ואמר ר' נתן אמי אף כיפת הירדן שאינו לשרות בו את הלפורן: **אם** נתן בה דבש **פסלה.** בתמ"ל דבש אין לי [אלא] דבדיס שאין הדבש יפה לה מנין לרבות הקטורת